

Diarienummer: 2025–07881

Klassificerings-ID: 3.5.2

Datum: 2026-01-16

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034

dnr Fi2025/01916

Myndigheten för digital förvaltning (Digg), som har i uppdrag att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig, lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Digg tillstyrker i huvudsak regeringens kommentarer enligt faktapromemorian, men lämnar vissa synpunkter. Synpunkterna utvecklas under respektive rubrik. Digg:s förslag i sammanfattning är:

Fondens innehåll och inriktning

- Digg framhåller vikten av att verka för att medel prioriteras till teknikområden som är strategiskt viktiga för Sverige
- Digg betonar vikten av minskad administration för små och medelstora företag för att underlätta ökat deltagande i konkurrenskraftsfonden

Styrning

- Digg pekar på vikten av analys av implikationer av minskat medlemsstatsinflytande och stärkt kommissionsroll i konkurrenskraftsfonden
- Digg framhåller behovet av ett förtydligande kring hur pågående projekt som finansieras inom programmet för ett digitalt Europa avses fortsätta inom konkurrenskraftsfonden, samt vikten av att svenska intressen tillvaratas

- Digg pekar på vikten av att ta tillvara lärdomar, kompetens och nätverk från programmet för ett digitalt Europa
- Digg framhåller vikten av att verka för en stark svensk närvaro i genomförandekommittéerna samt i styrande och rådgivande grupper

Nationell mottagarkapacitet och samordning

- Digg framhåller vikten av att tillräckliga resurser avsätts för att administrera konkurrenskraftsfonden på nationell nivå
- Digg bedömer att samordningsvinster och ett effektivt nyttjande av konkurrenskraftsfonden kan uppnås genom att ge den nya myndigheten en roll i hanteringen av fonden inom området Digitalt ledarskap
- Digg pekar på behov av ett nationellt forum där nationella företrädare för EU-program kan mötas
- Digg framhåller vikten av god nationell samordning av European Digital Infrastructure Consortiums (EDIC:s)

Mål, indikatorer och uppföljning

- Digg framhåller vikten av att verka för att de mål som sätts upp inom konkurrenskraftsfonden är formulerade på ett sådant sätt att de går att följa upp samt att återrapporteringskraven är tydliga och välavvägda
- Digg framhåller behovet av att utvärdera Seal of Excellence (STEP) innan modellen överförs till konkurrenskraftsfonden genom konkurrenskraftsstämpeln
- Digg framhåller vikten av att verka för att målen har synergier med målen på nationell nivå i svenska strategier

Finansiering

- Digg betonar vikten av att säkerställa att det på nationell nivå finns tillräcklig svensk nationell medfinansiering
- Digg framhåller vikten av att verka för tillräcklig finansieringsnivå för indirekta kostnader

Fondens innehåll och inriktning

Digg är positiv till att digitala frågor ges ett större utrymme i den kommande långtidsbudgeten genom konkurrenskraftsfonden (EKF, fonden) och delar regeringens ambition att förenkla och effektivisera tillgången till EU-finansiering.

Erfarenheter från arbetet med programmet för ett digitalt Europa (DIGITAL)¹ visar att svenska aktörer i vissa fall avstår från att söka EU-finansiering eftersom de upplever att de saknar kapacitet att hantera de administrativa kraven. Dessa hinder drabbar särskilt mindre aktörer och riskerar att leda till att de deltagande länderna inte fullt ut kan tillgodogöra sig EU:s satsningar, vilket även drabbar Sverige och svenska aktörer. Om fler svenska aktörer ges bättre förutsättningar att delta i EU-finansierade projekt, skulle Sverige kunna stärka sitt deltagande i EU-samarbeten och ta del av en större andel av tillgänglig finansiering. Mot denna bakgrund bedömer Digg att förändringar som i praktiken leder till förenklade regelverk och program är avgörande. Det är därför särskilt viktigt att EKF utformas på ett sätt som minskar den administrativa bördan, i synnerhet för små och medelstora företag (SMF). Erfarenheter visar att SMF ofta saknar tillräcklig personell och finansiell kapacitet för att möta de krav som ställs i EU-finansierade projekt, vilket annars riskerar att begränsa deras deltagande även inom EKF.

Vidare är Digg positiv till förtydligande av synergier och mål för att minska risken för överlappning. Digg bedömer att förtydligande av hur olika program och mål hänger samman gör det lättare för svenska aktörer att förstå sin roll i det större sammanhanget, något som ofta efterfrågas i utlysningar där aktörerna förväntas beskriva hur deras projekt knyter an till EU:s policys. Förtydliganden är också viktiga för att minska risken att projekt med överlappande verksamhet startas inom olika program. Förtydliganden av synergier och mål kan ytterligare stärka möjligheterna för svenska aktörer att delta och att verkligen dra nytta av finansieringen från EU.

Regeringen framhåller i faktagruppmemoriet att det är viktigt att stöd riktas dit det har störst potential att öka EU:s konkurrenskraft. Digg stödjer regeringens syn på detta, men vill också understryka vikten av att Sverige verkar för att teknikområden som är strategiskt viktiga för Sverige prioriteras. Det är viktigt för att stärka svenska intressen men också för att stärka synergier mellan nationella satsningar och de satsningar som görs inom EKF. Här kan stöd tas till exempel i Vinnovas rapport om strategiskt viktiga tekniker för Sverige² och Kungliga ingenjörsvetenskapsakademins (IVAs) rapport om Sveriges position inom strategiskt viktiga tekniker³.

Digg noterar att digitala identitetsplånböcker nämns flera gånger i förslaget kopplat till digital infrastruktur. Det är positivt att digitala identitetsplånböcker får fortsatt stöd i

¹ <https://www.digg.se/analys-och-uppfoljning/publikationer/publikationer/2024-12-17-halvtidsutvardering-av-det-svenska-deltagandet-i-programmet-for-ett-digitalt-europa>

² <https://www.vinnova.se/publikationer/uppdrag-att-identifiera-och-foresla-strategiskt-viktiga-omraden-inom-teknik-och-innovation-for-sverige/>

³ <https://www.iva.se/publicerat/rapport-sveriges-position-strategiska-tekniker/>

konkurrenskraftsfonden för att säkra stöd till dess införande. Det är naturligt att den digitala identitetsplånboken lyfts i konkurrenskraftsfonden då den ska finnas i hela EU och Digg ser positivt på att fonden skapar möjligheter till fortsatt utveckling av användningsområden inom många olika samhällsfunktioner.

Det är positivt att EKF tydligt utgår från inriktningen i och erfarenheterna av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 (Digital Decade 2030). Enligt förslaget är EKF helt förenlig med det digitala decenniet 2030, som fastställer unionens gemensamma digitala mål och en styrningsmodell för att påskynda Europas digitala omställning inom infrastruktur, färdigheter och tjänster. Fondens digitala investeringar adresserar de brister och prioriteringar som identifierats i rapporten om läget för det digitala decenniet under år 2025, särskilt inom digital konnektivitet, avancerad datateknik och digitala färdigheter, och bidrar därmed till unionens mål om digital suveränitet. Samtidigt understryker förslaget att kronisk underinvestering i den europeiska tekniksektorn har bidragit till unionens bristande konkurrenskraft samt att digital suveränitet blivit central för Europas resiliens, säkerhet och demokrati.

Lägesrapporten för digitala decenniet 2025 visar även att betydande brister kvarstår för att nå de gemensamma målen till 2030, inte minst inom artificiell intelligens, rymdteknik, halvledare, 5G och digital kompetens. Mot denna bakgrund är det viktigt att tydliggöra hur lärdomar och mål från det digitala decenniet – som formellt löper till 2030 – ska tas tillvara även under perioden därefter, fram till 2034 då EKF föreslås avslutas. En fortsatt samstämmighet mellan konkurrenskraftsfonden och EU:s digitala mål även efter 2030 är därför av stor betydelse.

Styrning

Fortsatt är det viktigt att styrningen av konkurrenskraftsfonden (EKF) bygger på lärdomar från programmet för ett digitalt Europa (DIGITAL), med särskilt beaktande av de utvärderingar som genomförts av programmet som till exempel halvtidsutvärderingen som släpptes i december 2025⁴. Vidare bör den kompetens och de nätverk som har byggts upp genom arbetet med DIGITAL tas tillvara. Detta gäller i synnerhet de delar av programmet som föreslås fortsätta inom EKF, såsom så kallade Multi-Country Projects (MCP), där bland annat European Digital Infrastructure Consortiums (EDIC) ingår, samt etablerade samarbetsnätverk mellan medlemsstaterna. Ett exempel är DEP4ALL, ett nätverk för nationella kontaktpunkter (NCP) med omfattande upparbetad kompetens.

Mot denna bakgrund är det viktigt att verka för ett förtydligande av vilka pågående projekt som i dag finansieras genom DIGITAL och som planeras att fortsätta inom EKF, samt att säkerställa att svenska intressen identifieras, bevakas och tillvaratas i denna övergång.

⁴ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/information-reports/evaluation-digital-europe-programme>

Digg stödjer ambitionen i fondförslaget att minska de administrativa kostnaderna för stödmottagare genom integrerade kontaktpunkter och ett enhetligt regelverk. En sådan förenkling av finansieringsprocesserna kan bidra till ökad effektivitet och bättre förutsättningar för företag och aktörer att delta i EKF. För att uppnå detta i praktiken är det dock centralt att bygga vidare på befintliga strukturer, kontaktpunkter och samarbetsformer från DIGITAL-programmet, snarare än att ersätta dem, så att övergången till EKF blir sammanhållen och långsiktigt stödjer svenska aktörer.

Enligt förslaget ska de olika arbetsprogrammen antas av kommissionen genom genomförandeakter, antingen enligt det rådgivande förfarandet eller granskningsförfarandet. Detta innebär att genomförandekommittéerna blir den centrala arenan för medlemsstaternas inflytande över arbetsprogrammets utformning, prioriteringar och urvalskriterier. Mot denna bakgrund är ett aktivt och samordnat svenskt deltagande i dessa kommittéer avgörande för att säkerställa att arbetsprogrammen ligger i linje med fondens övergripande mål samt för att svenska intressen identifieras, bevakas och tillvaratas genom hela beslutsprocessen.

Förslaget om EKF innebär en tydlig förändring jämfört med dagens program, där utvärderingskommittéer helt eller delvis kan bestå av oberoende experter. Eftersom EKF-regleringen inte uttryckligen medger användning av externa experter blir utgångspunkten att projekt i EKF, som inte faller inom forskning och innovation, i huvudsak kommer att bedömas utan oberoende extern granskning. Detta ger kommissionen ett större handlingsutrymme i såväl utformningen av bedömningskriterier som i urvalet av projekt, vilket minskar kraven på extern expertkontroll och innebär en mer centraliserad och potentiellt politiserad beslutsprocess⁵. Mot denna bakgrund är det viktigt att säkerställa att oberoende experter finns representerade i fondens styrande och rådgivande grupper. Det vore även värdefullt att Sverige tar fram en strategi för att stärka svensk närvaro i dessa sammanhang, i syfte att bättre tillvarata svenska intressen och bidra till ökad nationell och europeisk konkurrenskraft.

Av förslaget till EKF framgår att fonden ska få stöd från medlemsstaternas nationella och regionala partnerskapsplaner⁶. Det finns dock behov av att förtydliga hur dessa partnerskapsplaner ska samspela med EKF i praktiken och hur risken för överlappning med befintliga insatser och finansieringsinstrument ska hanteras. Det är särskilt viktigt att klargöra på vilket sätt digitaliseringspolitiska prioriteringar ska integreras i de nationella och regionala partnerskapsplanerna och hur dessa i sin tur ska bidra till EKF:s mål. För Sveriges del bör det tydliggöras hur Sveriges digitaliseringsstrategi⁷, och kommande nationella AI-strategi⁸, kan lyftas

⁵ <https://sieps.se/en/publications/2025/one-fund-to-rule-them-all/>

⁶ <https://commission.europa.eu/topics/budget/eu-budget-2028-2034-explained/investing-people-member-states-and-regions>

⁷ <https://www.regeringen.se/contentassets/fe3e296228fb474f803a986ae3842b4c/sveriges-digitaliseringsstrategi-20252030.pdf>

⁸ <https://www.regeringen.se/artiklar/2025/12/arbetet-med-den-nationella-ai-strategin/>

fram och ges genomslag i dessa planer, så att samordningen mellan nationella, regionala och europeiska satsningar stärks och resurser används effektivt.

Digg noterar att förslaget om EKF innebär en tydlig förskjutning av inflytande från medlemsstaterna till kommissionen, vilket kan få betydande konsekvenser för fondens styrning och prioriteringar. Genom att rådgivande förfarande föreslås bli huvudregel minskar medlemsstaternas möjligheter att påverka eller stoppa arbetsprogram, samtidigt som kommissionens handlingsfrihet ökar, utom i vissa särskilt känsliga områden där granskningsförfarande fortsatt ska tillämpas. Parallellt stärks den direkta och systematiska dialogen med intressenter genom tematiska plattformar och rådgivande organ, vilket kan bidra med värdefull expertkunskap och ökad legitimitet i beslutsprocesserna⁹. Digg ser ett behov av analys av implikationer av minskat medlemsstatsinflytande och stärkt kommissionsroll i EKF.

Nationell mottagarkapacitet och samordning

Av förslaget framgår att tillräckliga resurser behöver tillhandahållas för att uppnå EKF:s mål och säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av fonden, samt att budgetanslaget i tillräcklig utsträckning bör bidra till kostnaderna för att administrera EKF. Digg vill understryka att det är av stor vikt att tillräckliga ekonomiska resurser avsätts till administration av fonden även på nationell nivå, så att samordningen kan ske på ett effektivt och långsiktigt hållbart sätt, med tillräckliga personella och organisatoriska resurser för genomförandet.

Digg ser möjlighet till samordningsvinster och tillvaratagande av erfarenheter genom att ge myndigheten en roll för EKF-hanteringen kopplat till området Digitalt ledarskap. Detta då vi efter sammanslagningen av Digg och PTS den 1 januari 2027¹⁰ kommer att ha samlat både kompetens och lärdomar om Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) och programmet för ett digitalt Europa hos samma myndighet. En sådan funktion på den nya myndigheten kan bidra till ökad tydlighet gentemot svenska aktörer, stärkt ansökningskvalitet och ett mer strategiskt nyttjande av fondens medel. Frågan om hur den nationella samordningen av EKF bör organiseras och fördelas resurser bör utredas vidare för att möjliggöra en välgrundad bedömning av ansvarsfördelning, kompetensbehov och finansiering. Samtidigt konstaterar Digg att ytterligare resurser sannolikt kommer att krävas för att säkerställa ett ändamålsenligt och för Sverige värdeskapande genomförande av EKF.

För att främja ett effektivt och sammanhållet genomförande av EKF är det viktigt att Sverige verkar för ändamålsenlig samordning mellan de nationella myndigheter som deltar i arbetet med fonden. Erfarenheter från DIGITAL-programmet visar att det finns tydliga fördelar med lösningar som bidrar till god helhetsförståelse, korta informationsvägar och en samordnad nationell positionering, exempelvis när den nationella kontaktpunkten (NCP) också deltar som medlem i programkommitté.

⁹ <https://sieps.se/en/publications/2025/one-fund-to-rule-them-all/>

¹⁰ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/12/regeringen-slar-ihop-myndigheterna-pts-och-digg/>

Mot denna bakgrund bör den nationella organiseringen av EKF utformas med tydliga roller och sammanhållna ansvar, på ett sätt som underlättar effektiv informationsdelning och koordinering mellan berörda myndigheter. Här kan erfarenheter från genomförandet av Horisont Europa vara relevanta att ta till vara, då Sverige genom detta program har byggt upp betydande kunskap om administration och samordning av stora och komplexa EU-program, bland annat genom etablerade arbetssätt för nationella kontaktpunkter inom olika sakområden.

Det är också angeläget att säkerställa god samordning och att främja synergier mellan EKF och andra relevanta EU-program. Digg ser positivt på möjligheten att Sverige utvecklar former för regelbundet erfarenhetsutbyte och samverkan mellan företrädare för olika EU-program. Ett sådant kunskaps- och erfarenhetsutbyte kan ge praktiskt stöd för ökad överblick, förbättrad informationsdelning och ett mer sammanhållet och strategiskt nationellt arbetssätt. Genom ett mer strukturerat samarbete mellan berörda aktörer stärks förutsättningarna att identifiera och tillvarata synergier mellan EKF och andra EU-program, samtidigt som risken för otydliga ansvarsförhållanden och överlappande insatser kan minska.

Vidare finns ett behov av ökad tydlighet och samordning i det nationella arbetet med EDIC:s och andra Multi-Country Projects (MCP). För att stärka kopplingen mellan strategiska prioriteringar, finansiering och genomförande bör Sverige verka för en sammanhållen nationell ansats, där ansvarsfördelningen är tydlig både nationellt och gentemot övriga medlemsstater. Ett möjligt angreppssätt är att den nationella instans som ges ansvar för EKF även ges ett övergripande samordningsansvar för EDIC:s och andra MCP:s, vilket kan bidra till ökad tydlighet, effektivare samordning och bättre förutsättningar att tillvarata synergier mellan olika initiativ.

Det finns samtidigt behov av en väl fungerande nationell styrning på Regeringskanslinivå, exempelvis genom ett kansli eller en intradepartemental arbetsform för frågor som rör digitalisering och EKF. En sådan samordning kan bidra till ökad helhetssyn och minska risken för parallella eller otillräckligt samordnade insatser mellan departement. Erfarenheter från andra medlemsstater, såsom Finland¹¹, visar på värdet av strukturer som främjar sammanhållna nationella positioner. Det är samtidigt angeläget att Regeringskansliets roll utformas på ett sätt som stödjer ett effektivt genomförande, med tydliga kontaktvägar, nära samverkan och kontinuerlig informationsdelning mellan berörda myndigheter och Regeringskansliet.

Mål, indikatorer och uppföljning

När det kommer till målsättning är det viktigt att verka för att de mål som sätts upp inom konkurrenskraftsfonden är formulerade på ett sådant sätt att de går att följa upp. Vidare är det viktigt att målen har synergier med nationella mål i svenska strategier samt att återrapporteringskraven är tydliga och välavvägda.

¹¹ <https://vm.fi/sv/digitaliseringsbyran>

Mot bakgrund av att finansieringen av samverkansprogram omfattar betydande belopp är uppföljningen av genomförda insatser i projekten och programmen central. Kommissionen, liksom ansvarig styrande enhet i Sverige, bör regelbundet följa upp effekter, samt efter avslutade program, även måluppfyllnad. Kvantifierbara mål och indikatorer bör fastställas vid programmens uppstart. För att förstå i vilken omfattning och på vilket sätt respektive program bidrar till ökad konkurrenskraft bör indikatorerna kunna jämföras över tid och mellan olika program. Uppföljningen och indikatorerna bör utformas på ett sätt så att de mäter effekter i form av till exempel nya digitaliseringsprojekt eller förbättrade och effektivare processer i företagen.

För att säkerställa programmens aktualitet och att de möter nationella behov, bör innehåll och inriktningar ses över på årsbasis. Projekten bör möta såväl samhällets som näringslivets behov, till exempel avseende utveckling av avgörande teknologier, och samtidigt stärka Sverige inom områden där vi är svaga. Representanter från näringslivet bör delta i val av inriktning och satsningar på prioriterade områden.

Innan modellen med Seal of Excellence (STEP) överförs till EKF genom införandet av en konkurrenskraftsstämpel bör en samlad utvärdering genomföras. Resultaten från en sådan utvärdering är viktiga för att kunna ligga till grund för utformningen av tydliga och ändamålsenliga kvalitetskrav för en eventuell konkurrenskraftsstämpel inom EKF. Erfarenheter från DIGITAL, visar att STEP i dag tillämpas olika i medlemsstaterna vilket riskerar att leda till ojämlig användning och genomslag. Digg ser att Sverige därför bör verka för en förbättrad och mer enhetlig implementering på nationell nivå, så att modellen kan bidra på ett effektivt och rättvist sätt till att stärka konkurrenskraften.

Finansiering

Digg instämmer i regeringens ställningstagande att det behövs förtydliganden avseende kraven på nationell medfinansiering av EU-medel. Vidare vill Digg tillstyrka vikten av att säkerställa att det på nationell nivå finns tillräcklig svensk nationell medfinansiering. Det är av central betydelse att säkerställa ökad nationell finansiering för att möjliggöra svensk medfinansiering vid ansökningar till fonden. Kravet på medfinansiering i EKF innebär att Sverige utan tillräcklig medfinansiering riskerar att inte kunna ta del av tillgängliga medel i den utsträckning som vore önskvärt. Erfarenheter från DIGITAL-programmet visar att bristande medfinansiering leder i praktiken till minskade möjligheter att delta i projekt som skulle kunna stärka Sveriges kapacitet och bidra till nationella prioriteringar¹².

¹² <https://www.digg.se/analys-och-uppfoljning/publikationer/publikationer/2024-12-17-halvtidsutvardering-av-det-svenska-deltagandet-i-programmet-for-ett-digitalt-europa>

Vidare bör regeringen verka för ökad finansieringsnivå för indirekta kostnader inom EKF. Halvtidsutvärderingen av DIGITAL¹³ visar att ersättningen på 7 procent för indirekta kostnader (overhead) är för låg och att detta utgjort ett incitamentsproblem för svenska aktörer att delta i projekt inom DIGITAL.

Slutligen är det viktigt att fondens utformning och innehåll i hög grad överensstämmer med svenska behov och mål, så att Sverige kan söka och erhålla bidrag som ger nytta och effekt. För att fonden ska bli ett effektivt verktyg bör stödformerna utformas så att de möjliggör satsningar som ligger i linje med Sveriges strategiska inriktning och långsiktiga utvecklingsmål.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Anna Eriksson. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Monica Grahm, specialist Ewa Thylén, rättschef Linn Kempe och avdelningschef tillika ställföreträdande generaldirektör Chanett Edlund deltagit.

Föredragande har varit specialist Malin Vestin.

Anna Eriksson

¹³ <https://www.digg.se/analys-och-uppfoljning/publikationer/publikationer/2024-12-17-halvtidsutvardering-av-det-svenska-deltagandet-i-programmet-for-ett-digitalt-europa>